

Státní okresní archiv Plzeň-jih se sídlem v Blovicích

Místní národní výbor Želvice

(1913) 1945–1963 (1964)

Inventář

EL NAD č.: 1287

AP č.: 530

Jana Mašková

Blovice 2019

Obsah

Úvod

I. Vývoj původce archiválií	3
II. Vývoj a dějiny archivního fondu	6
III. Archivní charakteristika archivního fondu	6
IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu	7
V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky	7
Seznam použitých pramenů a literatury	8
Příloha	9
Seznam použitých zkratk	9
Inventární seznam	10
Úřad národního výboru	11

I. Vývoj původce archiválií

Původci archiválií zpřístupněných touto archivní pomůckou jsou:

Místní národní výbor Želvice, 1945–31. prosince 1963

Místní národní výbor Mileč, 1945–24. listopadu 1990, Mileč čp. 23, 335 01 Nepomuk, IČO 256927

Obec Želvice se nachází 3 km jihovýchodně od Nepomuku.

V letech 1945–1949 patřila obec Želvice do správního okresu Přeštice. Podle vládního nařízení č. 3/1949 Sb., o územní organizaci okresů, se obec Želvice s účinností od 1. února 1949 stala součástí okresu Blovice a zůstala jí až do června 1960. Po reorganizaci státní správy provedené na základě zákona č. 36/1960 Sb., o územním členění státu, se obec Želvice stala od 1. července 1960 součástí nově vytvořeného okresu Plzeň-jih.

Po skončení druhé světové války v květnu 1945 začaly na osvobozeném území Československé republiky podle ústavního dekretu prezidenta republiky č. 18/1944 Úředního věstníku československého, o národních výborech a prozatímním Národním shromáždění, vznikat národní výbory, které se staly základem organizace veřejné správy. Postavení místních národních výborů v obci, způsob voleb do nich a výkon pravomoci stanovila vláda prostřednictvím vládního nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů. Podle vládního nařízení č. 44/1945 Sb., kterým se mění vládní nařízení ze dne 5. května 1945 č. 4 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů, a vyhlášky ministra vnitra č. 45/1945 Sb., o úplném znění vládního nařízení o volbě a pravomoci národních výborů, se měl v každé obci ustavit místní národní výbor. Místní národní výbor převzal dnem svého ustavení pravomoci, které mělo dosud obecní zastupitelstvo, obecní rada a starosta obce.

Směrnice ministerstva vnitra č. 6/1945 Sb. pro národní výbory místní a okresní, schválená vládou Československé republiky z roku 1945, a na ni navazující vyhláška ministerstva vnitra č. 975/1947 Ú. 1., kterou se vydává prozatímní jednací řád pro místní národní výbory (místní správní komise) a jejich složky, určily vnitřní složení výborů, jejich pravomoci, způsoby vedení hospodaření a vedení a podepisování některých druhů písemností. Národní výbory byly rozlišeny na volený sbor složený z členů národního výboru, jeho složky (rada, předseda, referenti a komise) a úřad národního výboru. Národní výbory byly definovány jako orgány zastupitelské a orgány veřejné správy, které v obvodu své působnosti spravují všechny veřejné záležitosti, pokud nejsou spravovány jiným veřejným orgánem. Ve věcech státní správy byly národní výbory podřízeny vládě a zároveň byla uplatněna podřízenost národního výboru nižšího stupně národnímu výboru vyššího stupně. Stanovení

vnitřní organizace a způsobu, jakým mají národní výbory vykonávat svou působnost, byly v pravomoci ministra vnitra.

Hlavním orgánem národního výboru bylo plénum, které rozhodovalo o nejdůležitějších záležitostech obce. Volilo další orgány národního výboru, především radu, která vykonávala zejména rozhodnutí pléna. Poradním orgánem rady byly komise, které volilo plénum národního výboru.

Místní národní výbor Želvice byl pravděpodobně ustaven v květnových revolučních dnech roku 1945. Zápis z jeho ustavení a ostatní zápisy ze schůzí pléna a rady MNV se z celého období fungování MNV nedochovaly.

Do vydání ústavního zákona č. 150/1948 Sb., Ústava Československé republiky, měly dosavadní právní normy týkající se národních výborů ve většině případů prozatímní charakter. Ústavou byly národní výbory definovány jako „nositelé a vykonavatelé státní moci v obcích, okresech a krajích“ a jejich existence byla právně zakotvena jako nedílná součást státního zřízení Československé republiky.

Na základě reformy provedené zákonem č. 280/1948 Sb., o krajském zřízení, byl od 1. ledna 1949 zřízen kraj Plzeňský, jehož součástí se stala i obec Želvice. Zároveň byla vládním nařízením č. 3/1949 Sb., o územní organizaci okresů, provedena reorganizace okresů. Obec Želvice se stala součástí okresu Blovice

V roce 1949 byl vydán mj. zákon č. 268/1949 Sb., o matrikách. Na jeho základě byla v Plzeňském kraji určena sídla matričních obvodů a stanoven jejich územní rozsah. Zároveň bylo sjednoceno vedení matrik, které bylo svěřeno výlučně místním národním výborům v sídle nově zřízených matričních obvodů. Původní sídlo farního obvodu pro obec Želvice se nacházelo v Nepomuku, stejně jako sídlo matričního obvodu, kam byla obec Želvice od 1. ledna 1950 zařazena.

V roce 1950 byly národní výbory na základě vládního nařízení č. 14/1950 Sb., o organizaci místních národních výborů, rozděleny podle počtu obyvatel do 4 kategorií a od toho se odvíjely jejich kompetence. MNV Želvice byl s počtem 141 obyvatel zařazen do I. kategorie.

Vládním nařízením č. 119/1951 Sb., o tajemnicích místních národních výborů, byla upravena působnost tajemníků MNV jako jejich plně uvolněných funkcionářů. Tajemník byl výkonným orgánem MNV a za svou činnost odpovídal jeho předsedovi a radě. Řídil se jejich pokyny, zúčastňoval se všech schůzí pléna a rady MNV, působil jako politický a odborný poradce a pomocník MNV zejména v oblasti zemědělské výroby. Za svou činnost odpovídal i předsedovi a tajemníkovi nadřízeného okresního národního výboru.

Do existence národních výborů významně zasáhlo v roce 1954 přijetí ústavního zákona č. 12/1954 Sb., o národních výborech, zákona č. 13/1954 Sb., o národních výborech a zákona č. 14/1954 Sb., o volbách do národních výborů. Oba prvně jmenované zákony zavedly důsledné rozlišování mezi národním výborem jako orgánem státní moci a jeho výkonnými orgány jako orgány státní správy. Pod pojmem národní výbor se od té doby rozuměl pouze orgán státní moci, tj. plenární zasedání (plénium) národního výboru. Národní výbor nadále vykonával svou působnost na svých plenárních zasedáních, stálými komisemi a svým výkonným orgánem, kterým byla rada.

Na základě zákona č. 14/1954 Sb., o volbách do národních výborů, proběhly 16. května 1954 první volby do národních výborů. Dosud byli členové národních výborů jmenováni okresním národním výborem na návrh Národní fronty. Volební období bylo tříleté, do té doby fungující referentský systém, kdy určení členové rady měli přidělené jednotlivé úřední agendy, které zajišťovali ve spolupráci s příslušnou komisí národního výboru, a kteří za svou činnost byli odpovědní plenárnímu zasedání a radě, byl zrušen. Podle tohoto zákona měl mít MNV podle počtu obyvatel pouze jeden volební obvod, ve kterém se volilo devět členů národního výboru.

Další volby se konaly na základě zákona č. 11/1957 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o volbách do národních výborů, uvedený v předchozím textu.

V roce 1960 došlo k přijetí zákona č. 36/1960 Sb., o územním členění státu. Tento zákon platil s drobnými úpravami i v roce 1964, kdy na jeho základě a na základě rozhodnutí rady ONV Plzeň-jih ze dne 5. a 20. prosince 1963 a 29. plenárního zasedání ONV Plzeň-jih ze dne 18. ledna 1964, převzala se zpětnou platností od 1. ledna 1964 správu obce Želvice obec Mileč. Název správního celku byl stanoven na Místní národní výbor Mileč se sídlem tamtéž. Místní národní výbor Želvice tímto dnem zanikl. Kromě obce Želvice se součástí politického celku s názvem MNV Mileč staly od 1. ledna 1964 i do té doby původně samostatné obce Bezděkovec, Maňovice a Záhoří. Hlavním důvodem ke spojení obcí, kterému v roce 1961 předcházelo sloučení pěti původně samostatných JZD v obcích Bezděkovec, Maňovice, Mileč, Záhoří a Želvice v jeden celek s názvem JZD Třetí pětiletka se sídlem v Želvici, byla nutnost hospodářského upevňování sloučeného JZD.

Ani po vydání zákona České národní rady č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení), kdy vznikaly nově obecní úřady, obecní úřad v Želvici obnoven nebyl.

Sídlo MNV Želvice se nepodařilo dohledat.

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

Knihu příslušníků obce z let (1913) 1945–1963 (1964) převzal archiv dne 9. září 2010 od Obecního úřadu Mileč na základě skartačního řízení provedeného SOkA Plzeň-jih se sídlem v Blovicích u tohoto úřadu (č. j. SOAP/050-0444/2010). Do knihy přírůstků byla archiválie zapsána pod č. př. 72/2010.

Z dochovaného torza archiválií nelze určit, zda a jak byla u původce vykonávána spisová služba.

III. Archivní charakteristika archivního fondu

Časové rozmezí archivního fondu MNV Želvice je (1913) 1945–1963 (1964).

Archivní fond MNV Želvice obsahuje celkem 1 úřední knihu z let (1913) 1945–1963 (1964).

Po formální stránce je archivní pomůcka vyhotovena na základě Metodického pokynu ředitele Státního oblastního archivu v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek (č. j. SOAP/006-0767/2010), jeho dodatku (č. j. SOAP/006-1300/2014) a informace k tomuto dodatku (č. j. SOAP/006-0813/2015), metodického pokynu č. 1/2013 odboru archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra (č. j. MV-46913/AS-1/AS-2013) a podle Metodického pokynu pro inventární zpracování archivních fondů národních výborů ve Státním oblastním archivu v Plzni (č. j. SOAP/006-3120/2007).

Z výše uvedeného metodického pokynu vychází i členění archivního fondu MNV Želvice na oddíl Úřad národního výboru, který obsahuje pouze jednu úřední knihu.

Letopočty zapsané v kulatých závorkách před a za časovým rozsahem v popisu inventární jednotky udávají, že tato jednotka obsahuje prius a posterius archivního fondu.

Jazykem archiválií uložených v archivním fondu Místní národní výbor Želvice je čeština.

Vzhledem k absenci dalších archiválií s archivní hodnotou dochovaných z činnosti původce je archivní fond z hlediska úplnosti materiálu považován za torzo.

Před vlastní inventarizací archivního fondu došlo k fyzickému vyčištění a zabalení knihy do balicího papíru. Kniha má uvolněnou vazbu a listy zašpiněné prachem a inkoustem.

Před zpracováním byla celková metráž archivního fondu 0,01 bm. Po inventarizaci zůstala metráž archivního fondu nezměněna.

Vyřazení archiválií z evidencí NAD z důvodu přehodnocení významu v archivním fondu provedeno nebylo. Archivní fond je uložen ve Státním okresním archivu Plzeň-jih se sídlem v Blovicích.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu

Archivní fond MNV Želvice patří mezi torzovitě dochované archivní fondy národních výborů. Jediným zdrojem pro badatelskou činnost je kniha domácích příslušníků. Z této archiválie lze získat přehled o osobách žijících v obci v letech 1913–1964.

V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky

V roce 2019 ve Státním okresním archivu Plzeň-jih se sídlem v Blovicích archivní fond Místní národní výbor Želvice uspořádala a archivní pomůcku vyhotovila Jana Mašková.

V Blovicích dne 8. 11. 2019

.....
Jana Mašková

Seznam použitých pramenů a literatury

1. Prameny

Archivní

SOkA Plzeň-jih se sídlem v Blovicích, fond *Jednotné zemědělské družstvo Maňovice*, č. př. 11/00, kar 49 - zápisy z podnikového rejstříku 1957–1974, zápisy z jednání představenstva a členských schůzí 1957–1962,

Tištěné

Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky 1850–1970, I. díl, sv. 1.
Praha : Federální statistický úřad, 1978.

Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky 1850–1970, II. díl, sv. 1.
Praha : Federální statistický úřad, 1978.

Seznam matričních obvodů v českých krajích. Praha : Ministerstvo vnitra, 1950

2. Literatura

ČECHOVÁ, Gabriela. Vývoj organizace a působnosti národních výborů v českých zemích v letech 1945–1960. *Archivní časopis*, 1962, roč. 12, s. 129-147.

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka – JANÁK, Jan – DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích: od počátků státu po současnost.* Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 2005.

ŠTROBLÍK, Vladimír. Vývoj místních a městských národních výborů na území České republiky (1945–1990). *Archivní časopis*, 2001, roč. 51, s. 73-90.

Příloha

Seznam použitých zkratk

AP	archivní pomůcka
AS	archivní správa
bm	běžný metr
č.	číslo
č. j.	číslo jednací
čp.	číslo popisné
č. př.	číslo přírůstku
čl.	článek
ev. jedn. č.	evidenční jednotka číslo
EL NAD	evidenční list Národního archivního dědictví
IČO	identifikační číslo organizace
inv. č.	inventurní číslo
JZD	jednotné zemědělské družstvo
MV	Ministerstvo vnitra
MNV	místní národní výbor
NAD	národní archivní dědictví
ONV	okresní národní výbor
Sb.	Sbírka zákonů
SOAP	Státní oblastní archiv v Plzni
SOkA	státní okresní archiv
ukn	úřední kniha
Ú. l.	Úřední list

INVENTÁRNÍ SEZNAM

Úřad národního výboru**Úřední knihy****Knihy evidenční**

1	Knihy domácích příslušníků Knihy domácích příslušníků Obecní úřad Želvice 1913–1945 Knihy domácích příslušníků Místní národní výbor Želvice 1945–1963 Knihy domácích příslušníků Místní národní výbor Mileč 1964	(1913) 1945–1963 (1964)	ukn 1
---	---	-------------------------	-------

Název archivní pomůcky:	Místní národní výbor Želvice
Značka archivního fondu:	MNV Želvice
Časové rozmezí:	(1913)1945–1963 (1964)
Počet evidenčních jednotek:	1 (1 úřední kniha)
Počet inventárních jednotek:	1
Rozsah v bm:	0,01
Stav ke dni:	8. listopadu 2019
Zpracovatelka archivního fondu:	Jana Mašková
Zpracovatelka archivní pomůcky:	Jana Mašková
Počet stran:	12
Počet exemplářů:	5
Schválila:	Mgr. Petra Martínková
	dne 8. 11. 2019 - č. j. SOAP/50-572/2019